

BROSZURA INFORMACYJNA

NT. DZIAŁALNOŚCI
**KOMITETÓW
MONITORUJĄCYCH**

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Fundusze unijne

Fundusze Europejskie w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 przewidują do realizacji szesnaście regionalnych programów operacyjnych, sześć programów krajowych, dwa programy zajmujące się rozwojem wsi oraz rybołówstwa i siedem programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Poza wymienionymi programami Unia przeznacza w latach 2014–2020 specjalne środki na nowe programy dające dodatkowe wsparcie w różnych obszarach:

- Program Horyzont 2020 ma stymulować prowadzenie prac badawczych na najwyższym poziomie, wspierać współpracę międzynarodową, innowacyjne przedsiębiorstwa itp.,
- Program COSME **ma ułatwić małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp** do rynków na terenie Wspólnoty i poza nią, a także ma zapewnić łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał,
- Program „Łącząc Europę” będzie najważniejszym instrumentem finansującym strategiczne inwestycje w infrastrukturę w zakresie budowy dróg, linii kolejowych, sieci energetycznych, a także rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- Program Erasmus+ **ma ułatwić pobyt młodych ludzi na stażach za granicą**, co w rezultacie przyniesie poprawę ich umiejętności i zwiększy szansę na zatrudnienie,
- Program Kreatywna Europa **ma spowodować, że więcej środków otrzyma europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny.**

Czym są Komitety Monitorujące?

Zgodnie z przepisami europejskimi Komitety Monitorujące (KM) to niezależne organy pełniące funkcję doradczą-opiniotwórczą, powoływane przez Instytucję Zarządzającą (IZ) danego programu operacyjnego.

W ich skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz m.in. partnerzy społeczni (w tym przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych). W pracach Komitetów Monitorujących biorą udział również przedstawiciele Komisji Europejskiej pełniący funkcję doradczą. Ponadto, w posiedzeniach mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów reprezentanci innych instytucji.

Posiedzenia Komitetu Monitorującego odbywają się w zależności od potrzeb IZ, jednak nie rzadziej niż raz w roku. Jego szczegółowy skład, tryb pracy oraz zasady działania określa IZ w regulaminie działania KM, który wynika z zapisów obowiązujących wytycznych w zakresie Komitetów Monitorujących. Obsługę prac Komitetu zapewnia działający w ramach IZ sekretariat KM.

FUNKCJONOWANIE KOMITETU MONITORUJĄCEGO: DZIAŁANIA, ROLA, ZADANIA, HARMONOGRAM PRAC

Do najważniejszych kompetencji Komitetu należą w szczególności:

- systematyczny przegląd wdrażania Programu w kontekście realizacji celów pośrednich i końcowych,
- analizowanie wszelkich kwestii mających wpływ na wykonanie Programu,
- konsultowanie i analizowanie zmian Programu proponowanych przez IZ,
- prezentowanie uwag dotyczących wdrażania i ewaluacji Programu, jak również monitorowanie działań podjętych w ich następstwie,
- promowanie zasady partnerstwa.

Realizując zadania Komitet Monitorujący zatwierdza:

- metodykę i kryteria wyboru projektów,
- roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania Programu,
- plan ewaluacji dla Programu i wszelkie ich zmiany,
- Strategię komunikacji dla Programu i wszelkie jej zmiany,
- propozycje IZ dotyczące zmian Programu.

Komitet Monitorujący rozpatruje w szczególności:

- wszelkie kwestie, które mają wpływ na wykonanie Programu;
- postępy w realizacji planu ewaluacji oraz ewaluacje dotyczące Programu, w tym wykorzystanie wyników ewaluacji;
- postępy w realizacji Strategii komunikacji dla Programu oraz analizę wyników tej strategii dokonanej przez IZ;
- informacje o planowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych na kolejny rok;
- wdrażanie dużych projektów;
- działania mające na celu promowanie równości szans płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami różnego typu;
- działania mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju;
- działania w ramach RPO WM odnoszące się do spełnienia warunków wstępnych;
- wdrażanie instrumentów finansowych.

Realizacja zadań Komitetu może polegać w szczególności na:

- udzielaniu informacji wszystkim przedstawicielom Komitetu;
- przeprowadzaniu dyskusji nad daną kwestią;
- podejmowaniu przez Komitet decyzji w danej kwestii w szczególności polegającej na: zatwierdzeniu dokumentu, wydaniu opinii lub przedstawieniu uwag/wniosek;
- zapoznawaniu się z informacjami otrzymywanymi od IZ.

Komitet Monitorujący może powoływać stałe grupy robocze, poświęcone w szczególności wybranym kwestiom z zakresu realizacji programu oraz do monitorowania działań o charakterze horyzontalnym. W celu rozwiązania skomplikowanych merytorycznie zagadnień, Komitet może skorzystać z opinii niezależnych ekspertów lub z usług innych wyspecjalizowanych instytucji, dokonując zleceń prac w tym zakresie.

Rola członków i zastępców komitetów monitorujących

Osoby reprezentujące partnerów społecznych występują w imieniu środowisk, które reprezentują. Pracując w Komitetach dzielą się swoją wiedzą, doświadczeniem, opiniami swoich środowisk, ale jednocześnie są zobowiązani do przekazywania informacji oraz konsultowania z tymi środowiskami kwestii rozstrzyganych przez Komitet. Dlatego członkowie i ich zastępcy mogą i powinni:

- przedstawiać **stanowiska i opinie** środowisk, które reprezentują,
- proponować **projekty uchwał** i pilnować ich realizacji,
- **głosować** oraz **dyskutować** nad zagadnieniami dotyczącymi programów,
- brać udział w przygotowaniu **rocznych sprawozdań** z wdrażania PO,
- inicjować powoływanie **grup roboczych** zajmujących się partycypacją, partnerstwem, przejrzystością i wszelkimi innymi obszarami, które są ważne dla prawidłowej realizacji danego programu operacyjnego,
- wnioskować o udzielenie **informacji** związanych z zagadnieniami rozpatrywanymi przez KM oraz o dostęp do dokumentów odnoszących się do rozpatrywanych kwestii i o zaproszenie na posiedzenie osób właściwych ze względu na rozpatrywaną kwestię;
- otrzymać środki finansowe na **ekspertyzy** uznane za niezbędne do właściwego wykonywania funkcji członka KM lub zastępcy członka KM zgodnie z regulaminami KM, mogą również wnioskować o zlecenie ekspertyz realizowanych na potrzeby KM lub jego grup roboczych;
- uczestniczyć w **szkoleniach** – możemy korzystać z tych proponowanych przez sekretariat komitetu, ale również z innych potrzebnych do lepszego pełnienia funkcji, które znajdziemy na rynku, możemy także wystąpić do sekretariatu z inicjatywą zorganizowania szkolenia czy spotkania z ekspertem dla całego komitetu lub jego części (np. szeroko rozumianych partnerów społecznych),
- korzystać z **BAZY WIEDZY** prowadzonej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, będącej m.in. repozytorium dokumentów, korzystać ze zwrotów kosztów podróży i ewentualnie noclegu.

Zastępca członka KM korzysta z takich samych praw i ma takie same obowiązki jak członek KM, z tym że prawo do głosowania i pełnej refundacji kosztów udziału w posiedzeniu KM przysługuje mu jedynie wtedy, gdy uczestniczy w obradach KM oraz gdy członek KM jest nieobecny na posiedzeniu KM.

Te narzędzia to minimum zapisane w regulacjach systemowych dla funduszy. Członkowie KM i ich zastępcy mogą w regulaminach poszczególnych komitetów zaproponować takie rozwiązania, które ułatwią zaangażowanie i przełożą ogólne zadania na konkretne narzędzia, np. związane z monitorowaniem realizacji zasad horyzontalnych (równość szans, zrównoważony rozwój, partnerstwo) lub spójnych z krajowymi dokumentami strategicznymi (np. Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej).

Możliwości wpływu komitetów monitorujących na kształt ogłaszanych konkursów

Komitety Monitorujące nie mają większego wpływu na kształt Programów Operacyjnych. Natomiast decydują o kryteriach wyboru projektów. To od Komitetów zależy jaki kształt będą miały wymagania co do projektów, które zostaną złożone w odpowiedzi na konkursy i dostaną dofinansowanie. Niezwykle istotne jest aby partnerzy społeczni zgłaszali propozycje i zastrzeżenia, a także współpracowali z pozostałymi organizacjami zasiadającymi w Komitecie.

To Instytucje Zarządzające poszczególnymi Programami Operacyjnymi odpowiadają za opracowanie kryteriów i procedur wyboru projektów w tych Programach, które następnie muszą zatwierdzić Komitety Monitorujące. Dlatego też rozwiązania w poszczególnych województwach, jak wielostopniowość oceny, brzmienie kryteriów, zależne jest od decyzji właściwych IZ i KM i będzie inne w poszczególnych województwach. Również każda zmiana kryterium podlega zatwierdzeniu przez komitet.

W gronie wielu organizacji jeden głos znaczy niewiele – w przypadku poparcia przedstawicieli choćby kilku organizacji szansa na przegłosowanie zaproponowanego stanowiska znacząco wzrasta. Istotna jest tutaj również rola zespołów roboczych – w mniejszej grupie łatwiej znaleźć porozumienie i pole do współpracy.

Możliwość wpływu związków zawodowych poprzez swoich przedstawicieli na wdrażanie poszczególnych programów operacyjnych

Aby przedstawiciele związków zawodowych w Komitetach Monitorujących i ich zastępcy mieli realny wpływ na wdrażanie poszczególnych Programów Operacyjnych nie wystarczy systematyczny udział w spotkaniach, ani nawet wypełnianie podstawowych obowiązków członka komitetu. Aby wykorzystać szansę, jaką daje członkostwo i spełnić oczekiwania środowisk, które reprezentuje dany przedstawiciel, trzeba być **aktywnym**. Ta aktywność to przede wszystkim znajomość dokumentów regulujących pracę w Komitecie ale i Programu Operacyjnego wraz z Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych.

Aktywność to udział w pracach grup roboczych i zgłaszanie propozycji oraz zastrzeżeń do kryteriów wyboru projektów. Ponieważ to w tych kryteriach zawarte są wymagania jakie każdy projekt musi spełnić.

Do aktywności potrzebna jest skuteczność. Skuteczność to **zdobywanie poparcia** związków zawodowych dla podejmowanych inicjatyw, jak również partnerów społecznych w Komitecie (jeszcze przed oficjalnym zgłoszeniem sprawy). Wymaga to trochę czasu, ale skutkuje lepszym zrozumieniem argumentów i pozyskaniem partnerów do **współdziałania**, a nie tylko do głosowania zgodnego z naszym zamysłem.

Tylko przy pełnym zaangażowaniu związki zawodowe poprzez swoich przedstawicieli mają wpływ na wdrażanie poszczególnych Programów Operacyjnych.

Nadmienić należy, że w obecnej perspektywie finansowej mamy do czynienia ze znaczącym obniżeniem dostępu do środków z Programów Operacyjnych przez związki zawodowe (czy szerzej partnerów społecznych), organizacje pracownicze są nienależycie uwzględniane zarówno jako beneficjenci jak i grupy docelowe. W poprzedniej perspektywie finansowej partnerzy społeczni mieli dostęp w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego do środków na szkolenia i doskonalenie zawodowe, co umożliwiło wyraźne zwiększenie kompetencji przedstawicieli związkowych, również tych, którzy zasiadają w Komitetach Monitorujących.

Dzięki przeprowadzonym w ostatnim czasie ekspertyzom oraz stałym zgłaszaniem uwag, opinii i stanowisk, które wskazywały na ograniczoną możliwość uczestnictwa partnerów społecznych w konkursach, szczególnie w zakresie środków z obszaru zatrudnienia i rynku pracy oraz edukacji, ma zostać zmieniona obecna praktyka.

Partnerzy społeczni w myśl powiedzenia: „kropla drąży skałę” mogą zmienić niekorzystne zapisy.

Opracowanie powstało w ramach projektu
„Ponadregionalna sieć współpracy – Konkurencyjni na rynku pracy”
dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej.
W ramach europejskiego funduszu społecznego
NR UMOWY DZF/BDG-III-POWER-11/16